

Remko Wiltjer

Constructeursziekte

In mijn eerdere bijdragen heb ik u enigszins deelgenoot gemaakt van mijn visie op het vak van constructeur. Daarbij ben ik de problemen die wij momenteel onderkennen niet uit de weg gegaan, maar vervolgens heb ik ook gewezen op de mooie kanten aan ons vak.

Dit keer wil ik uw aandacht wederom vragen voor een wat mindere kant, en wel een ziekte die al lang woekert in onze beroepsgroep. Bijna iedere constructeur heeft namelijk wel eens een aanval van deze aandoening gehad, bij een enkeling is het zelfs ongeneeslijk. Kenmerken zijn 'zwetend wakker worden', 'paniekaanvallen' en 'zwaarmoedigheid'. Er rust een taboe op het spreken over deze ziekte, maar toch eist ze elk jaar menig slachtoffer. U raadt het al: ik heb het over de 'constructeursziekte'.

Zelf ben ik ook regelmatig zwetend wakker geworden. Als beginnend constructeur vreet de grote verantwoordelijkheid aan je. Om drie uur in de nacht vraag je je af of je die factor 1,7 bent vergeten; je kunt de slaap niet meer vatten en ziet de volgende ochtend heel vroeg op kantoor dat alles toch klopt. Tijdens een bezoek aan de bouwplaats ben ik me een keer wild geschrokken bij het zien van de vier ankertjes waarmee een zware balk vast moest zitten aan een vloer. Na drie keer narekenen bleek het toch te kloppen! Ik begreep niet dat zo'n ankerkje zoveel belasting kan dragen. Gelukkig hoefde er niets te worden aangepast.

Maar ook mij is het wel eens gebeurd dat ik in mijn sommetjes een foutje ontdekte! Vervolgens sloeg de twijfel toe over meer berekeningen die ik de voorafgaande maanden had geproduceerd. "Wat lig je toch te draaien? Ga toch slapen!", klonk het dan naast me.

En nog steeds, na ruim twintig jaren in het vak, overkomt het me. Bij een zware storm word ik wakker en overzie onze projecten die recent zijn opgeleverd of nog in aanbouw zijn. Terwijl ik volledig vertrouw op de werkzaamheden die we in ons team van ingenieurs hebben verricht, besef ik toch wat er allemaal mis kan gaan. Niet alleen bij de constructie, maar ook bij bouwkundige onderdelen zijn we betrokken. We kunnen rekenfouten hebben gemaakt, sommige aspecten kunnen we over het hoofd hebben gezien in de engineering, maar ook tijdens de uitvoering kan van alles mis zijn gegaan. Als de wind om het huis giert om drie uur in de nacht, lijkt het een wonder dat alles goed gaat.

Niet-constructeurs snappen misschien niet waarover ik het heb, terwijl elke constructeur het direct zal herkennen. Eigen (beperkt) onderzoek heeft uitgewezen dat iedere goede en gedreven constructeur bij vlagen getergd wordt door lichte aanvallen van de kwaal. Het

houdt je scherp, zeggen ze wel; de verantwoordelijkheid drukt op je. Prima, maar ik ken ook de slachtoffers van de constructeursziekte, mensen die het vak zijn uitgegaan en een ander beroep hebben gekozen. Het besef dat een fout in een berekening ernstige gevolgen kan hebben, is een goede werkhouding, maar de valkuilen zijn overbezorgdheid en twijfels.

Onlangs nog las ik in *Cement* dat de heer Brinkman iedereen oproept constructeur te worden. Prachtige uitspraak, ik ben ook trots op dit vak en blij dat ik dit werk doe. En we hebben veel nieuwe ingenieurs nodig. Maar weet Brinkman van de constructeursziekte of bestaat er ook zoiets als een 'voorzitter-van-Bouwend-Nederland-ziekte'?

Er is een remedie om de constructeursziekte de kop in te drukken, maar daarvoor hebben we een klimaatverandering nodig. We moeten namelijk toe naar een klimaat waarin alle constructeurs goed en beheerst hun werkzaamheden kunnen uitoefenen. Gelukkig kunnen we er zelf ook iets aan veranderen. We werken hard en klagen veel, maar veroorzaken wel zelf de situatie waarin we ons werk moeten doen. Door te hoge druk op de productie neemt de kans op fouten toe en daarmee ook de kans op een uitbraak van onze beroepsziekte. Maar nog erger dan dat: het gevaar van ongelukken en een vergrote kans op onveiligheid!

Fouten maken is menselijk en niet alle fouten leiden tot instortingen. Wij allen beseffen echter dat wij op die fouten worden beoordeeld zonder dat er rekening wordt gehouden met de omstandigheden waaronder wij onze werkzaamheden moeten verrichten.

Bij de ernstige schades die de laatste jaren in het nieuws zijn gekomen, heb ik mijn mening klaar over de fouten en hoe die voorkomen kunnen worden. Terecht? Niet helemaal, want de herinnering aan zo'n stormachtige, slapeloze nacht komt dan ook wel eens even boven.

Heb ik alle collega's al eens opgeroepen ons werk grondig te doen en ons vak terug te brengen waar het hoort? Laten we dan ook zelf afdwingen dat we daartoe in staat worden gesteld. En net als ieder ander mag je dan af en toe ook ziek worden. ■

